

MUHANDISLIK

& IQTISODIYOT

ijtimoiy-iqtisodiy, innovatsion texnik,
fan va ta'limga oid ilmiy-amaliy jurnal

№12

2025
dekabr

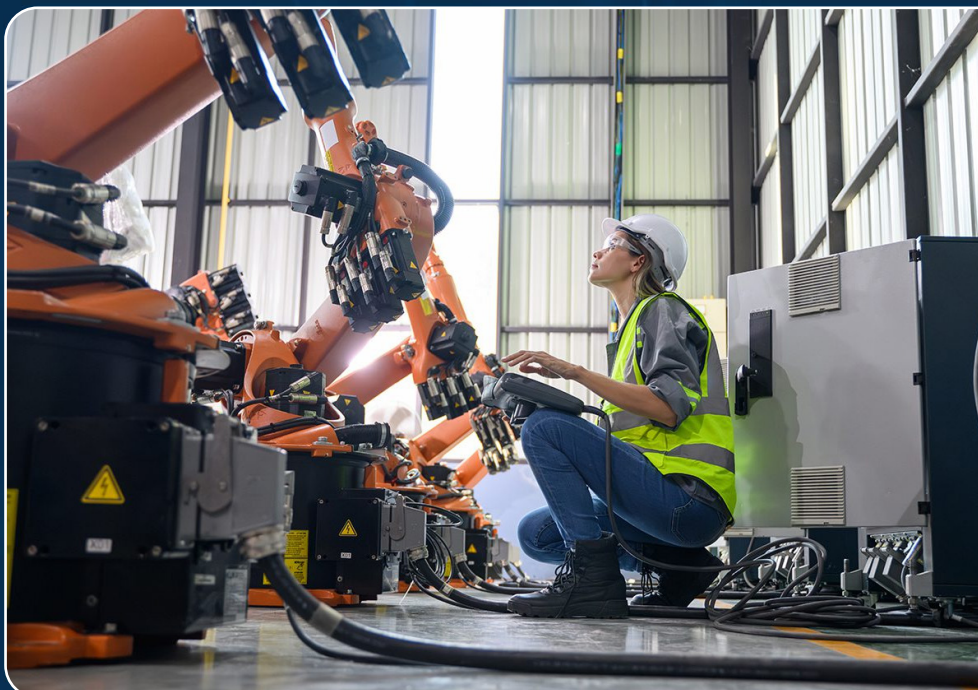

Milliy nashrlar

OAK: <https://oak.uz/pages/4802>

05.00.00 – Texnika fanlari

08.00.00 – Iqtisodiyot fanlar

Google Scholar

OPEN ACCESS

ULRICHSWEB[™]
GLOBAL SERIALS DIRECTORY

Academic
Resource
Index
ResearchBib

ISSN
INTERNATIONAL
STANDARD
SERIAL
NUMBER
INTERNATIONAL CENTRE

CYBERLENINKA

OpenAIRE

ROAD

INDEX
COPERNICUS
INTERNATIONAL

BASE

Crossref

НАУЧНАЯ ЭЛЕКТРОННАЯ
БИБЛИОТЕКА
LIBRARY.RU

ISSN: 3060-463X

РЭУ.РФ
РОССИЙСКИЙ ЭКОНОМИЧЕСКИЙ УНИВЕРСИТЕТ
ИМЕНИ Г.В. ПЛЕХАНОВА
ТАШКЕНТСКИЙ ФИЛИАЛ

muhandislik **& iqtisodiyot**

ijtimoiy-iqtisodiy, innovatsion texnik,
fan va ta'limga oid ilmiy-amaliy jurnal

*Elektron nashr, 849 sahifa.
2025-yil, dekabr*

Bosh muharrir:

Zokirova Nodira Kalandarovna, iqtisodiyot fanlari doktori, DSc, professor

Bosh muharrir o'rinbosari:

Shakarov Zafar G'afforovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori, PhD, dotsent

Tahrir hay'ati:

Abduraxmanov Kalandar Xodjayevich, O'z FA akademigi, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Sharipov Kongratbay Avezimbetovich, texnika fanlari doktori, professor

Maxkamov Baxtiyor Shuxratovich, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Abduraxmanova Gulnora Kalandarovna, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Shaumarov Said Sanatovich, texnika fanlari doktori, professor

Turayev Bahodir Xatamovich, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Nasimov Dilmurod Abdulloyevich, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Allayeva Gulchexra Jalgasovna, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Arabov Nurali Uralovich, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Maxmudov Odiljon Xolmirzayevich, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Xamrayeva Sayyora Nasimovna, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Bobonazarova Jamila Xolmurodovna, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Irmatova Aziza Baxromovna, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Bo'taboyev Mahammadjon To'ychiyevich, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Shamshiyeva Nargizaxon Nosirxuja kizi, iqtisodiyot fanlari doktori, professor,

Xolmuxamedov Muhsinjon Murodullayevich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent

Xodjayeva Nodiraxon Abdurashidovna, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent

Amanov Otabek Amankulovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent

Toxirov Jaloliddin Ochil o'g'li, texnika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Qurbonov Samandar Pulatovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Zikriyoyev Aziz Sadulloyevich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Tabayev Azamat Zaripbayevich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Sxay Lana Aleksandrovna, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent

Ismoilova Gulnora Fayzullayevna, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent

Djumaniyazov Umrbek Ilxamovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent

Kasimova Nargiza Sabitdjanovna, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent

Kalanova Moxigul Baxritdinovna, dotsent

Ashurzoda Luiza Muxtarovna, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Sharipov Sardor Begmaxmat o'g'li, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Sharipov Botirali Roxataliyevich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, professor

Tursunov Ulug'bek Sativoldiyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), dotsent

Bauyetdinov Majit Janizaqovich, Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti dotsenti, PhD

Botirov Bozorbek Musurmon o'g'li, Texnika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Sultonov Shavkatjon Abdullayevich, Kimyo fanlari doktori, (DSc)

Jo'raeva Malohat Muhammadovna, filologiya fanlari doktori (DSc), professor.

Yusupov Maxamadamin Abduxamidovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi (DSc), professor

muhandislik & iqtisodiyot

ijtimoiy-iqtisodiy, innovatsion texnik,
fan va ta'limga oid ilmiy-amaliy jurnal

- 05.01.00 – Axborot texnologiyalari, boshqaruv va kompyuter grafikasi
- 05.01.01 – Muhandislik geometriyasi va kompyuter grafikasi. Audio va video texnologiyalari
- 05.01.02 – Tizimli tahlil, boshqaruv va axborotni qayta ishlash
- 05.01.03 – Informatikaning nazariy asoslari
- 05.01.04 – Hisoblash mashinalari, majmualari va kompyuter tarmoqlarining matematik va dasturiy ta'minoti
- 05.01.05 – Axborotlarni himoyalash usullari va tizimlari. Axborot xavfsizligi
- 05.01.06 – Hisoblash texnikasi va boshqaruv tizimlarining elementlari va qurilmalari
- 05.01.07 – Matematik modellash
- 05.01.11 – Raqamli texnologiyalar va sun'iy intellekt
- 05.02.00 – Mashinasozlik va mashinashunoslik
- 05.02.08 – Yer usti majmualari va uchish apparatlari
- 05.03.02 – Metrologiya va metrologiya ta'minoti
- 05.04.01 – Telekommunikatsiya va kompyuter tizimlari, telekommunikatsiya tarmoqlari va qurilmalari. Axborotlarni taqsimlash
- 05.05.03 – Yorug'lik texnikasi. Maxsus yoritish texnologiyasi
- 05.05.05 – Issiqlik texnikasining nazariy asoslari
- 05.05.06 – Qayta tiklanadigan energiya turlari asosidagi energiya qurilmalari
- 05.06.01 – To'qimachilik va yengil sanoat ishlab chiqarishlari materialshunosligi
- 05.08.03 – Temir yo'l transportini ishlatish
- 05.09.01 – Qurilish konstruksiyalari, bino va inshootlar
- 05.09.04 – Suv ta'minoti. Kanalizatsiya. Suv havzalarini muhofazalovchi qurilish tizimlari
- 10.00.06 – Qiyosiy adabiyotshunoslik, chog'ishtirma tilshunoslik va tarjimashunoslik
- 10.00.04 – Yevropa, Amerika va Avstraliya xalqlari tili va adabiyoti
- 08.00.01 – Iqtisodiyot nazariyasi
- 08.00.02 – Makroiqtisodiyot
- 08.00.03 – Sanoat iqtisodiyoti
- 08.00.04 – Qishloq xo'jaligi iqtisodiyoti
- 08.00.05 – Xizmat ko'rsatish tarmoqlari iqtisodiyoti
- 08.00.06 – Ekonometrika va statistika
- 08.00.07 – Moliya, pul muomalasi va kredit
- 08.00.08 – Buxgalteriya hisobi, iqtisodiy tahlil va audit
- 08.00.09 – Jahon iqtisodiyoti
- 08.00.10 – Demografiya. Mehnat iqtisodiyoti
- 08.00.11 – Marketing
- 08.00.12 – Mintaqaviy iqtisodiyot
- 08.00.13 – Menejment
- 08.00.14 – Iqtisodiyotda axborot tizimlari va texnologiyalari
- 08.00.15 – Tadbirkorlik va kichik biznes iqtisodiyoti
- 08.00.16 – Raqamli iqtisodiyot va xalqaro raqamli integratsiya
- 08.00.17 – Turizm va mehmonxona faoliyati

Ma'lumot uchun, OAK

Rayosatining 2024-yil 28-avgustdagi 360/5-son qarori bilan "Dissertatsiyalar asosiy ilmiy natijalarini chop etishga tavsiya etilgan milliy ilmiy nashrlar ro'yxati"ga texnika va iqtisodiyot fanlari bo'yicha "Muhandislik va iqtisodiyot" jurnali ro'yxatga kiritilgan.

Muassis: "Tadbirkor va ishbilarmon" MChJ

Hamkorlarimiz:

1. Toshkent shahridagi G.V.Plexanov nomidagi Rossiya iqtisodiyot universiteti
2. Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti
3. Toshkent irrigatsiya va qishloq xo'jaligini mexanizatsiyalash muhandislari instituti" milliy tadqiqot universiteti
4. Islom Karimov nomidagi Toshkent davlat texnika universiteti
5. Muhammad al-Xorazmiy nomidagi Toshkent axborot texnologiyalari universiteti
6. Toshkent davlat transport universiteti
7. Toshkent arxitektura-qurilish universiteti
8. Toshkent kimyo-texnologiya universiteti
9. Jizzax politexnika instituti

MUNDARIJA

RASMIY RIVOJLANISH YORDAMI (OFFICIAL DEVELOPMENT ASSISTANCE, ODA) ORQALI O'ZBEKISTONDA DAVLAT MOLIYASINI BOSHQARISH (PUBLIC FINANCIAL MANAGEMENT, PFM) TIZIMINI TAKOMILLASHTIRISH	24
Pulatov Dilshod Haqberdiyevich, Ulug'ova Maftunabonu To'liqinova	
INNOVATIVE TECHNOLOGIES IN LEADING WHEAT-PRODUCING COUNTRIES.....	28
Turayeva Gulizahro	
BLOKCHEYN TIZIMLARI UCHUN XESH FUNKSIYALARNI TANLASH MEZONLARI VA SAMARADORLIK KO'RSATKICHLARI TAHLILI	32
Abduraximov Baxtiyor, Allanov Orif, Turdibekov Baxtiyor	
RIVOJLANGAN DAVLATLAR TAJRIBASI ASOSIDA KICHIK KORXONALARDA ISHLAB CHIQARISHNI SAMARALI TASHKIL ETISH MODELLARI: NAMANGAN VILOYATI MISOLIDA	39
Xonto'rayev Obbosxon Kamolxon o'g'li	
ISSIQLIK AKKUMULYATORINING RAZRYADLANISH JARAYONIDA SUYUQLIK QATLAMLARIDA HARORAT TAQSIMLANISHINING BIR O'LCHOVLI MODEL	43
B.A. Hikmatov, M.S. Mirzayev	
ISLOM MOLIYASI TAMOIYILLARI ASOSIDA YASHIL LOYIHALARNI MOLIYALASHTIRISH IMKONIYATLARI.....	49
Safarova Nasiba Gulmurod qizi	
ПРИМЕНЕНИЕ ИНТЕЛЛЕКТУАЛЬНЫХ СИСТЕМ В ОБУЧЕНИИ СПЕЦИАЛИСТОВ ПО ИНФОРМАЦИОННЫМ ТЕХНОЛОГИЯМ.....	54
Даниярова Улбосын Куатбаевна	
YANGI TURDAGI IKKI QATLAMLI TRIKOTAJ TO'QIMALARI KO'RSATKICHLARINI KOMPLEKS BAHOLASH	58
Ergasheva Rashida Abdug'aniyevna	
HALQALI YIGIRISH MASHINASIDA BURAM UCHBURCHAGINING IP UZILISHIGA BOG'LIQLIGINI TADQIQI.....	62
Soliyev Azizbek Kamoldinovich	
НОВЫЕ ТЕНДЕНЦИИ ТУРИЗМА 2030: СТРАТЕГИЧЕСКИЕ ОРИЕНТИРЫ И РЕКОМЕНДАЦИИ ДЛЯ УЗБЕКИСТАНА	69
Голышева Елена Вячеславовна	
STRATEGIK JARAYONNING MODELLARI	76
Musayeva Dilnoza Dilshatovna	
МАТЕМАТИЧЕСКИЕ МОДЕЛИ ОЦЕНКИ СТОИМОСТИ КВАРТИР В МНОГОЭТАЖНЫХ ДОМАХ.....	81
Уринов Адхамжон Акбарович	
MATERIALLARNI MURAKKAB YASSI TRAEKTORIYALAR BO'YICHA DEFORMASIYALANTIRISHDA PLASTIK DEFORMASIYALANISH JARAYONLARI	88
A.Xakimov, X.Xakimov	
TIJORAT BANKLARI TOMONIDAN LOYIHALARNI ISLOM MOLIYA INSTRUMENTLARI ORQALI MOLIYALASHTIRISH YO'LLARI.....	95
Xaitov Shaxzod Sharipboyevich	
SANOAT KORXONALARINING RAQOBATBARDOSHLIGINI OSHIRISH CHORA-TADBIRLARINING KETMA KETLIGI	102
Xusanova Maloxat Mengnorovna	
TO'QIMACHILIK KORXONALARIDA LOGISTIKA XARAJATLARI TAHLILI	107
Saidova Kamola Xoshimovna	

OZIQ-OVQAT SANOATINI IQTISODIY RIVOJLANTIRISHDA EKOLOGIK MUAMMOLAR VA ULARNI YECHISHNING METODOLOGIK YONDASHUVLARI	111
Tleuv Niyetulla Raxmanovich	
YUQORI MUSTAHKAM KOMPOZIT ARMATURALARDAN FOYDALANILGAN TEMIRBETON KONSTRUKSIYALARINING YUK KO'TARUVCHANLIGI VA UZOQ MUDDATLI DEFORMATSIYALARINI BAHOLASH	114
Mamajanova Odina Alisher qizi	
KORXONALARDA DAROMADLILIK KO'RSATKICHLARINI BAHOLASHNING ZAMONAVIY YONDASHUVLARI	119
Farog'at Xo'jabekova, Eshankulova Nafisa Komiljon qizi	
TEMIR YO'L INFRATUZILMASIDA YASHIL IQTISODIYOT TAMOYILLARINI QO'LLASH: CSR, ESG VA PRI ASOSIDA BARQAROR RIVOJLANISH STRATEGIYASINI SHAKLLANTIRISH	124
Abduraxmanova Muqaddas Toxtasinovna	
THE ROLE OF ARTIFICIAL INTELLIGENCE IN OPTIMIZING MARKETING AND EDUCATIONAL PROCESSES IN HIGHER EDUCATION	128
Sadikov Shoxrux Shuhratovich	
BANK FAOLIYATIDA "YASHIL" MOLIYAVIY VOSITALARDAN FOYDALANISHNING NAZARIY ASOSLARI.....	133
Abduraxmonov Alimardon Sodiq o'g'li	
TIJORAT BANKLARI TOMONIDAN LOYIHALARNI ISLOM MOLIYA INSTRUMENTLARI ORQALI MOLIYALASHTIRISH YO'LLARI	139
Xaitov Shaxzod Sharipboyevich	
BOSHQARUV PSIXOLOGIYASIGA DOIR MUAMMOLARNI BARTARAF ETISHNING ZAMONAVIY YO'NALISHLARI	145
Aripov Oybek Abdullayevich	
TADBIRKORLIK SUBYEKTLARIDA INNOVATSIYALARNI JORIY ETISHNING IQTISODIY SAMARALARI	150
Karimov Nodirbek	
УТИЛИЗАЦИЯ ПОБОЧНЫХ ПРОДУКТОВ ПЕРЕРАБОТКИ ХЛОПКА ДЛЯ СИНТЕЗА АНТИКОРРОЗИОННЫХ КОМПОЗИЦИОННЫХ ПОКРЫТИЙ.....	155
Ситмуратов Тулкинбек Сабирбаевич, Баходиров Худайберган Баходир угли	
SANOAT KORXONALARIDA MOLIYAVIY BARQARORLIKNI TA'MINLASHNING METODOLOGIK ASOSLARI.....	163
Ergashev Muhibbek Aslam o'g'li	
O'ZBEKISTON TO'QIMACHILIK SANOATIDA XORIJIY INVESTITSİYALAR SAMARADORLIGINI OSHIRISH YO'NALISHLARI	168
Nazarova A.N.	
АВТОМАТИЗИРОВАННАЯ СИСТЕМА РАСЧЁТА ПОКАЗАТЕЛЕЙ ЭФФЕКТИВНОСТИ СОТРУДНИКОВ ОРГАНИЗАЦИИ	172
Шухратов Мамуржон Шухрат угли	
BLOCKCHIAN, IOT (INTERNET OF THINGS) NING IQTISODIY SOHALARDA QO'LLANISHI	178
Avazov Ergash Xidirberdiyevich	
O'ZBEKISTONDA INVESTITSİYALARNI MOLIYAVIY BOSHQARISHNING JORIY HOLATI VA EKONOMETRIK TAHLILLAR ASOSIDA KELGUSI YILLAR PROGNOZI.....	182
Ismailov Dilshod Anvarjonovich	
QISHLOQ XO'JALIGI KLASSTERLARI MOLIYAVIY HOLATINING NAZARIY JIHATLARI	190
Dildora Yuldasheva	
TURIZM SOHASIDA TRANSPORT XIZMATLARINING HOLATI	194
Xalimov Shaxboz Xalimovich	
MAHALLA BUDJETI VA SOLIQLARNING YIG'ILUVCHANLIGINI OSHIRISH YO'LLARI	200
Abdullayev Zafarbek Safibullayevich	

BUDJET TASHKILOTLARIDA QURILISH-TA'MIRLASH XARAJATLARI HISOBINING USLUBIY JIHATLARI.....	206
<i>Azizova Zilola Lochinovna</i>	
KOSHI – BUNYAKOVSKIY – SHVARS INTEGRAL TENGSIZLIGI VA UNING IQTISODIYOTDAGI ROLI.....	212
<i>Saipnazarov Shaylovbek Aktamovich</i>	
ИНТЕГРАЦИЯ ПРИНЦИПОВ ЦИРКУЛЯРНОЙ ЭКОНОМИКИ В АГРОПРОДОВОЛЬСТВЕННЫЙ СЕКТОР УЗБЕКИСТАНА: ЭКОНОМИЧЕСКАЯ ЭФФЕКТИВНОСТЬ, ПЕРЕРАБОТКА БИОМАССЫ И СТРАТЕГИИ СОКРАЩЕНИЯ ПОСТУБОРОЧНЫХ ПОТЕРЬ	219
<i>Эгамбердиев Хумоюн Хамрокулович</i>	
HOVUZ BALIQCHILIGI XO'JALIKLARIDA REJALASHTIRISHNING MUDDATLARI VA BOSQICHLARI	227
<i>Dosmuratova Shaxista Kengashovna, Menglikulov Bakhtiyor Yusupovich</i>	
O'ZBEKISTON SHAROITIDA KICHIK BIZNESNI QO'LLAB-QUVVATLASH TIZIMINI TAKOMILLASHTIRISH YO'LLARI	233
<i>Ergashev Jamshid Jamoliddinovich</i>	
KON-METALLURGIYA KORXONALARINING KORPORATIV BOSHQARUV TIZIMIDA KPINING O'RNI VA AHAMIYATI.....	237
<i>Ergashov Botirjon Ergashovich</i>	
SANOAT KORXONALARIDA INNOVATSION TEXNOLOGIYALARNI JORIY ETISHNING IQTISODIY SAMARADORLIGI.....	245
<i>Ahmadjanov Ilyosbek</i>	
ACCELERATING SOCIOECONOMIC DEVELOPMENT IN RURAL AREAS THROUGH DIGITAL TECHNOLOGIES: A COMPREHENSIVE ANALYSIS	250
<i>O.Q. Xudayberdiyeva, Z.B. Negmatullayeva</i>	
ISSIQXONALARDAN FOYDALANISHNING OZIY-OVQAT XAVFSIZLIGIGA TA'SIRI BO'YICHA MUAMMONI ASOSLASH VA UNING MILLIY MANFAATLARGA ALOQADORLIGINI ANIQLASH.....	256
<i>Otavullaev Sukhrob Sa'dullo o'g'li</i>	
NAMANGAN VILOYATIDA DON MAHSULOTLARI NARXLARINI SHAKLLANTIRISHDA BOZOR TAJRIBASI	260
<i>Bahriddinov Jahongirbek Ravshanjon o'g'li</i>	
RAQAMLI IQTISODIYOTGA O'TISHNING JAHON TAJRIBASI: MUAMMO VA ISTIQBOL	264
<i>Mamadaliyev Akmaljon</i>	
ПОВЫШЕНИЕ СОЦИАЛЬНОЙ ЗНАЧИМОСТИ НАЛОГОВ В НОВОЙ ЭКОНОМИЧЕСКОЙ СИТУАЦИИ.....	269
<i>Зайналов Джахонгир Расулович</i>	
FARG'ONA VODIYSIDA KICHIK BIZNES VA TADBIRKORLIK SUBYEKTLARI FAOLIYATINI RIVOJLANTIRISHNING HUDUDIIY XUSUSIYATLARI	274
<i>Murodxiyeva Feruza Majidovna</i>	
TOG' VA TOG'OLDI HUDUDLARIDA IQLIM O'ZGARISHI SHAROITIDA QISHLOQ XO'JALIGI BARQARORLIGINI TA'MINLASH STRATEGIYALARI.....	280
<i>Abdulxayeva Gulshan Maxmudovna</i>	
LABOR MIGRATION IN UZBEKISTAN: SOCIO-ECONOMIC TRENDS AND DEVELOPMENT PROSPECTS	285
<i>Razakova Barno Sayfiyeva</i>	
U-NET BASED POLYP SEGMENTATION ON KVASIR-SEG DATASET: PERFORMANCE EVALUATION AND COMPARISON WITH STATE-OF-THE-ART METHODS	289
<i>Mukhriddin Arabboev, Shohruh Begmatov, Sukhrob Bobojanov</i>	

IQTISODIYOT TARMOQLARI VA SOHALARI RIVOJLANISHIDA SUN'IIY INTELLEKTDAN FOYDALANISH MASALALARI	300
Davletov Islambek Xalikovich, Normirzayev Ulmasjon Muzaffarjon o'g'li	
IQTISODIYOTDA SAMARALI RAQOBAT MUHITINI SHAKLLANTIRISH SHART-SHAROITLARI VA OMILLARI	304
Karimova Iroda Abdusattarovna	
"MENING MAKTABIM" LOYIHASINI OMMALASHTIRISH BO'YICHA XORIJIY MAMLAKATLAR TAJRIBASI	311
Dilshod Pulatov, Xamidaxon Akbarova, Dildora Mirzayeva	
ISSUES OF SUSTAINABLE DEVELOPMENT IN THE EDUCATION MARKET	320
Inomiddin Imomov	
СОВЕРШЕНСТВОВАНИЕ МЕТОДА ОЦЕНКИ ИННОВАЦИОННОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ С УЧЕТОМ СТЕПЕНИ НОВИЗНЫ И ЭФФЕКТОВ	324
Алиева Эльнара Аметовна	
ИНТЕГРАЦИЯ ЦИФРОВЫХ БИЗНЕС-МОДЕЛЕЙ В СИСТЕМУ КОНКУРЕНТНЫХ ПРЕИМУЩЕСТВ ПРЕДПРИЯТИЙ В УЗБЕКИСТАНЕ	331
Назарова Гулчехра Нурмуханбетовна	
ECONOMIC GROWTH: THEORETICAL AND PRACTICAL ASPECT	336
Bustonov Mansurjon Mardonakulovich	
AGROKLASTERDAGI XO'JALIK YURITUVCHI SUBYEKTLAR O'RTASIDAGI O'ZARO ALOQALAR MEKANIZMINING BUGUNGI HOLATI	342
Xaydarov Sardor Komil o'g'li	
SIMSIZ ALOQA TEXNOLOGIYALARI YORDAMIDA TEMIR YO'L STANSIYALARIDA POYEZDLAR HARAKATINI TASHKIL ETISH	350
Jonikulov Egamberdi Shavkat o'g'li	
GENDER SIYOSATI VA DEMOGRAFIK O'SISHNING INSON KAPITALIGA TA'SIRI	357
Ruzmetova Gulira'no Atabekovna	
СОСТОЯНИЕ ВИТАМИННО-МИНЕРАЛЬНОГО ОБМЕНА (ВИТАМИН D, КАЛЬЦИЙ, МАГНИЙ, ФОСФОР) У ДЕТЕЙ РАННЕГО ВОЗРАСТА С ОСТРОЙ ПНЕВМОНИЕЙ НА ФОНЕ ВЕГЕТАТИВНЫХ ДИСФУНКЦИЙ	364
Абдурахмонов Жасур Нематович, Шарипова Олия Аскаровна, Бахронов Шерзод Самиевич	
YASHIL IQTISODIYOTNING MOHIYATI VA TARKIBIY TUZILISHI	373
Kalandarova Elnura Muzaffar qizi	
ОСНОВНЫЕ НАПРАВЛЕНИЯ ОЦЕНКИ ФИНАНСОВОЙ УСТОЙЧИВОСТИ АО ХУДУДГАЗТАЪМИНОТ	377
Хусанов Дурбек Нишанович	
ТЕМИР YO'L TRANSPORTIDA NAZORAT GABARIT QURILMALARINING ZAMONAVIY HOLATI, TAHLILI VA HARAKAT TAKRIBI GABARITLARINI ANIQLASH USULINI TAKOMILLASHTIRISH	384
Xidirov Erkin Irgashovich	
QISHLOQ XO'JALIGIDA SUV RESURSLARIDAN FOYDALANISH VA SAMARALI TAQSIMLASHDA RIVOJLANGAN XORIJIY MAMLAKATLAR TAJRIBALARI	391
Amanbaev Amanali Ortazbaevich	
GLOBAL DARAJADA FAOLIYAT YURITADIGAN BRONLASH TIZIMLARINING ILG'OR XORIJ TAJRIBALARI	396
Ismatillaeva Sitara Sayfidin qizi	
DAVLAT-XUSUSIY SHERIKLIGI ASOSIDA INFRATUZILMA LOYIHALARNI MOLIYALASHTIRISHNING NORMATIV-HUQUQIY ASOSLARI	403
Akmal Shodiyev	
QISHLOQ XO'JALIGI MAHSULOTLARI ISHLAB CHIQUVCHI KORXONALARDA LIZING MUNOSABATLARI HISOBİ	408
Inamov Abdusalom Muhamadovich, Inomov Sardor Abdusalomovich, Inomov Hasanboy Abdusalom o'g'li	

O'TKIR BRONXOLIT BILAN KASALLANGAN BOLALARDA KATAMNEZNING EKOLOGIK OMILLAR TA'SIRIDA UZIGA XOS KECHISHI.....	412
Azimova Kamola Talatovna	
THEORETICAL ASPECTS OF STUDYING CONCEPTS RELATED TO YOUTH TOURISM	416
Norboyev Allayor Ismoilovich, Mansurova Zebuniso Abdurashidovna	
THE ESSENTIAL STRATEGIES WAYS OF SERICULTURE INDUSTRY OF THE REPUBLIC OF UZBEKISTAN.....	420
Khojimatov Ravshanbek Rasuljonovich	
BLENDED LEARNING PLATFORMASI KANSEPSIYASI, ARXITEKTURASI VA FUNKSIONAL TUZILMASI.....	425
Qobulova Madina Tuxbatillo qizi, Mirzaaxmedov Muxammadbobur Karimberdiyevich	
ASALARICHILIKNI RIVOJLANTIRISHNING AHOLI DAROMADLARI VA FAROVONLIGIGA TA'SIRI: IQTISODIY TAHLIL VA EKONOMETRIK BAHOLASH	430
Kuanishbay Berdimuratov	
MARKETING EKOTIZIMINI SHAKLLANTIRISHGA OID XORIJIY YONDASHUVLAR TAHLILI	434
Sobirov Azizbek Avazbekovich	
УЧЕТНО-АНАЛИТИЧЕСКОЕ ОБЕСПЕЧЕНИЕ УПРАВЛЕНИЯ ДЕНЕЖНЫМИ ПОТОКАМИ ОРГАНИЗАЦИИ	443
Бабахонов Бабуржон Шухрат угли	
KICHIK BIZNES SUBYEKTLARIGA SOLIQ IMTIYOZLARINI QO'LLASH MASALALARI.....	449
Ibroximov Muxammadjon Abdullajanovich	
QISHLOQ XO'JALIGIDA LOGISTIKA BOSHQARUVINING RAQAMLI MODEL VA UNING SAMARADORLIGI	453
Olimova Bahora Shuxratovna	
СУЩНОСТЬ И ЭКОНОМИЧЕСКОЕ СОДЕРЖАНИЕ ФИНАНСОВЫХ РЕЗУЛЬТАТОВ ПРЕДПРИЯТИЯ.....	463
Муминходжаева Дилноза Рамизовна	
ИННОВАЦИОННЫЕ МЕТОДЫ УПРАВЛЕНИЯ ФИНАНСОВЫМИ РИСКАМИ В СЕЛЬСКОМ ХОЗЯЙСТВЕ НА ОСНОВЕ ЦИФРОВЫХ ТЕХНОЛОГИЙ И АНАЛИТИЧЕСКИХ ПЛАТФОРМ	468
Дурманов Акмал Шаймарданович	
УПРАВЛЕНИЕ ИННОВАЦИОННЫМ РАЗВИТИЕМ СОЦИАЛЬНОГО СЕКТОРА ЭКОНОМИКИ: ВЫЗОВЫ И НАПРАВЛЕНИЯ РЕФОРМ В СФЕРЕ ОБРАЗОВАНИЯ И ЗДРАВООХРАНЕНИЯ УЗБЕКИСТАНА.....	477
Холмуратов Джахонгир Салимбек угли	
O'ZBEKISTONDA XORIJIY INVESTITSİYALARNI JALB ETISHDA TIJORAT BANKLARINING ROLI.....	483
Yuldashev Erkin Xusanovich	
MINTAQAVIY INVESTITSIYA-INNOVASION JARAYONLARGA TA'SIR ETUVCHI OMILLAR	489
Xamrayev Quvvat Iskandarovich	
AGROKLAFTERLARDA ICHKI SOTISH JARAYONIDA TRANSFERT BAHOLARNI BELGILASH USULLARINI TAKOMILLASHTIRISH	495
Eshmuradov Ulug'bek Tashmuratovich	
INTERNATIONAL EXPERIENCE IN THE DEVELOPMENT OF MICE TOURISM AND ITS ADAPTATION TO THE CONDITIONS OF THE REPUBLIC OF UZBEKISTAN.....	501
Ilkhomova Gulnoza Zayniddin kizi	
MUHANDISLIK KONSTRUKSIYALARIDA MURAKKAB SIRTLARNI CHIZMA GEOMETRIYA YORDAMIDA TAHLIL QILISH.....	507
Qutbtiddinov Hikmatillo Qudratillo o'g'li	
TADBIRKORLIKNI QO'LLAB-QUVVATLASHNING ZAMONAVIY MEXANIZMLARI VA ULARNING IQTISODIY RIVOJLANISHGA TA'SIRI	512
Umarova Munira Muxitdinovna	

JINDA ARRALI SILINDR TISHLARIDAN TOLANI AJRATISH JARAYONINI HAVO OQIMI ASOSIDA OPTIMALLASHTIRUVCHI ENERGIYA TEJAMKOR QURILMANI MODELLASHTIRISH.....	516
Mirzakarimov Mirsharofiddin Mirzaabdurahimovich	
TADBIRKORLIK SUBYEKTLARI TOMONIDAN ISHLAB CHIQARILGAN MAHSULOTLARNI XORIJGA EKSPORT QILISH MEKANIZMLARI	524
Matkarimov Anvar Tajimatovich	
MUHANDISLIK KONSTRUKSIYALARIDA MURAKKAB SIRTLARNI CHIZMA GEOMETRIYA YORDAMIDA TAHLIL QILISH	528
Qutbtiddinov Hikmatillo Qudratillo o'g'li	
SOLIQ TO'LOVCHILAR FAOLIYATINI SOLIQ NAZORATINI AMALGA OSHIRISHNING NAZARIY ASOSLARI	533
Ismailov Bobir Salomovich	
QISHLOQ XO'JALIK KORXONALARIDA KAPITAL QO'YILMALAR XUSUSIYATLARI VA ULAR AUDITINI TAKOMILLASHTIRISH	540
Baxriyev Muxiddin Sheraliyevich	
QISHLOQ XO'JALIK KORXONALARIDA ASOSIY VOSITALAR VA ULAR BUXGALTERIYA HISOBINING XUSUSIYATLARI.....	545
Fayzullayev Murodjon Nematulayevich	
O'ZBEKISTONDA KLASSTER IQTISODIYOTI: INVESTITSİYALAR, EKSPORT VA SANOAT ISHLAB CHIQARISHINING ZAMONAVIY TENDENSIYALARI (2022-2024-YILLAR KESIMIDA).....	550
O'rinboyev Ulug'bek Otabekovich, Jabbarov Majidbek Erzodovich, Ruzmetova Gulira'no Atabekovna	
GLOBAL YASHIL IQTISODIYOT SHAROITIDA XIZMAT KO'RSATISH SOHASINI SAMARADORLIGINI BAHOLASHDA EKOLOGIK, IJTIMOY-IQTISODIY OMILLARNING TAHLILI	556
M.M.Muminova	
RAQAMLI TRANSFORMATSIYA VA SMART TURIZM SHAROITIDA TURIZM INFRATUZILMASINI RIVOJLANTIRISHNING XORIJIY TAJRIBASI VA O'ZBEKISTON ISTIQBOLLARI	565
Najmidinov Azizbek Bahrom o'g'li	
ТЕКУЩИЕ УГРОЗЫ И ВЫЗОВЫ, СВЯЗАННЫЕ С МИГРАЦИОННЫМИ КРИЗИСАМИ	571
Бегматов Хусанбек	
ELEKTRON TIJORAT SEKTORI UCHUN ONLAYN REKLAMA SAMARADORLIGINI BAHOLASH	575
Rajabova Dilbar Ixtiyor qizi	
RAQAMLI TRANSFORMATSIYA SHAROITIDA O'ZBEKISTON MEVA-SABZAVOTCHILIK SOHASIDA MAHSULOT YETISHTIRISHDAN TORTIB UNI BOZORGA CHIQARISHGACHA BO'LGAN JARAYONDA NEYROMARKETING TEXNOLOGIYALARINI QO'LLASHNING NAZARIY VA AMALIY JIHATLARI	582
Sadiy Shukrillo Asatillo o'g'li	
YOSH TADBIRKORLAR FAOLIYATIDA INNOVATSION G'OYALARNING AMALIY AHAMIYATI	590
Ergashev Oybek Xaydaraliyevich	
ТЕХНОЛОГИЯ НЕТРАДИЦИОННОГО СБАЛАНСИРОВАННОГО КОМБИКОРМА, С ОБОГАЩЕННЫМ БЕЛКОМ И ФЕРМЕНТАМИ СОСТАВОМ ИЗ ГРИБКА PLEUROTUS OSTREATUS.....	594
Ниезов Хусан Ниез угли	
MINTAQAVIY RIVOJLANISH INDIKATOR TIZIMINING AHAMIYATI	601
Turdiyev Ulug'bek Qayumovich	
RAQAMLI IQTISODIYOT SHAROITIDA EKSPORTNI RAG'BATLANTIRISH BO'YICHA DAVLAT SIYOSATI	608
Abdug'aniyev Murodjon Shavkat o'g'li	
TO'QIMACHILIK KORXONALARINING RAQOBATBARDOSHLIGINI BOSHQARISH JARAYONI VA TIZIMI	612
Xonkeldiyeva Komilaxon Ravshanjon qizi	

SPORT SANOATINING INNOVATSION RIVOJLANISHIGA OID XORIJIY TAJRIBALAR TAHLILI.....	616
Xamraqulov Ixtiyor Baxtiyorovich	
MARKAZLASHTIRILGAN DISPETCHERLIK TIZIMIDA POEZDLAR HARAKATI XAVFSIZLIGINI TA'MINLASHDA AVTOMATLAR NAZARIYASIGA ASOSLANGAN INTEGRATSIYALASHGAN MATEMATIK MODEL.....	620
Muhiddinov Obidjon Omonjon o'g'li	
ПРОЦЕНТНЫЙ РИСК ПО КРЕДИТАМ: АНАЛИЗ, ОЦЕНКА И УПРАВЛЕНИЕ.....	627
Абдуллаев Шахобиддин Шамсиддинович	
REDUCTION OF GREENHOUSE GAS EMISSIONS: EMISSION QUOTAS OR MANDATORY CONTROL TECHNOLOGIES	633
Bobonov Doston Abdumo'min o'g'li, Qozoqboyev Jasur Abduvali o'g'li	
AYOLLAR TADBIRKORLIK FAOLIYATINI BAHOLASH METODOLOGIYASINI TAKOMILLASHTIRISH (NAMANGAN VILOYATI MISOLIDA).....	637
Raximova Moxigul Isroiljonovna	
ПОЛУЧЕНИЕ СТОМАТОЛОГИЧЕСКОГО ЦЕМЕНТА С ИСПОЛЬЗОВАНИЕМ ВОЗОБНОВЛЯЕМЫХ ИСТОЧНИКОВ ЭНЕРГИИ.....	643
Арипова Мастура Хикматовна, Ташбаев Джахангир Назим угли	
МОДЕЛИРОВАНИЕ ПРОМЫШЛЕННЫХ ГОРЕЛОК И ИССЛЕДОВАНИЕ ИХ ТЕПЛОВОЙ НАГРУЗКИ	652
Ражабов Азамат Тоирович	
QISHLOQ XO'JALIK TEXNIKALARI MARKETINGI VA UNING SAMARADORLIK KO'RSATKICHLARI.....	658
Xolmirzayev Bobur Mansurovich	
ПРИМЕНЕНИЕ СУБСИДИАРНОЙ ОТВЕТСТВЕННОСТИ НА ДОСУДЕБНОЙ СТАДИИ АНКРОТСТВА: ЗАРУБЕЖНЫЙ ОПЫТ И ВОЗМОЖНОСТИ ВНЕДРЕНИЯ В УЗБЕКИСТАНЕ	663
Хамзина Динара Рашатовна	
YASHIL REKREATSION TURIZM KONSEPSIYASINI JORIY ETISHNING ILMIY-AMALIY JIHATLARI.....	669
Baxriyeva Zarina Nasimovna	
KORXONALARDA DIVERSIFIKATSIYA SIYOSATINI SHAKLLANTIRISHDA IQTISODIY MEKANIZMLARINING O'RNI	672
Mirzarayimova Feruza Zokirjon qizi, Levakov Izzatulla Nematillayevich	
QALINLIGI 2 MM BO'LGAN TASMALI LISTLARNI SOVUQ HOLATDA PROKATLASH TEKNOLOGIK JARAYONINI ISHLAB CHIQISH	679
Yusupov Abdulaziz Abdullajanovich, Saydumarov Botir Muradovich, Arslonov Asadbek G'aybulla o'g'li	
HUDUDIIY TARMOQLANGAN AVTOMOBIL YO'LLARI MUHANDISLIK INSHOOTLARI KOMPLEKSINI LOYIHALASH VA QURISH JARAYONLARINI MODELLASHTIRISH.....	682
Zikrayev Akmaljon Alimovich	
TIJORAT BANKLARI FAOLIYATIDA DAROMADLARNI OSHIRISH YO'LLARI.....	688
Ostonaqulova Gulchehraxon Muhammadyoqub qizi	
"MIKROSIMULYATSION MODELLAR" VA ULAR YORDAMIDA IQTISODIY SIYOSATGA OID QARORLARNING TADBIRKORLIK SUBYEKTLARIGA TA'SIRINI BAHOLASHDAGI AHAMIYATI.....	694
Mualliflar Pulatov Dilshod Xaqberdiyevich, Raxmonov Doniyor Ixtiyorjon o'g'li, Ortiqova Niginabonu Alisher qizi, Raxmonov Jo'rabek Hamroyevich	
MINTAQADA SANOAT KORXONALARI TUZILMAVIY KO'RSATKICHLAR TIZIMI VA TAMOYILLARI.....	702
Jabborov Elbek Erkin o'g'li	
MOLIYAVIY REJALASHTIRISH VA TARTIBGA SOLISH	707
Sharoxmatov Abduraxim Abdulamitovich	

SMART SOATLAR YORDAMIDA BEMORLAR SALOMATLIGINI NAZORAT QILISH.....	712
Alimqulov Nurmuhammad Muqumjon o'g'li, Eraliyev Humoyun Ma'mirjon o'g'li, Madaminova Mahliyo Bahodirjon qizi	
PENSIYA JAMG'ARMASI FAOLIYATINI TARTIBGA SOLISHDA DAVLATNING ROLI	718
Sherjonov Doniyor Sapparbayevich	
TOG'-KON SANOATI KORXONALARIDA BARQAROR RIVOJLANISH IMKONIYATLARINI BAHOLASH.....	722
Karimov Ma'ruf Ixtiyorovich	
MINTAQA IQTISODIYOTINI RIVOJLANTIRISHDA ISLOM MOLIVASINING AHAMIYATI	726
Sultonov Baxtiyor Baxodirovich	
UCH FAZALI IKKI CHULG'AMLI MOYLI TRANSFORMATORLARNING ISSIQLIK HISOBINI MODELLASHTIRISH VA TADQIQ QILISH	731
Taniyev Mirzoxid Xurramovich, Bekishev Allabergen Yergashevich, Omonboyev Dilrux Nuraddin o'g'li	
ERKIN IQTISODIY ZONALARNING RIVOJLANISHI BOSQICHLARI	736
Mamadiyev Elyor Akmalovich, Sharipov K. A.	
MOLIYAVIY INKLYUZIYANING IJTIMOIIY TABAQALANISHGA TA'SIRINING NAZARIY JIHATLARI.....	740
Adashaliyev Baxtiyorjon Valisher o'g'li	
ВОПРОСЫ ТРАНСФОРМАЦИИ БУХГАЛТЕРСКОГО УЧЁТА ОСНОВНЫХ СРЕДСТВ К МЕЖДУНАРОДНЫМ СТАНДАРТАМ БУХГАЛТЕРСКОГО УЧЁТА	746
Муҳидинов Аюббек Нуритдинович	
РОЛЬ КОЛЛЕКТОРНО-ДРЕНАЖНЫХ СИСТЕМ В СЕЛЬСКОМ ХОЗЯЙСТВЕ	753
Жангабаев Данияр Мансурович, Хожамуратова Роза Тажимуратовна	
ASSESSMENT OF ESG INDICES OF PRESTIGIOUS HOTELS IN UZBEKISTAN	759
Saidova Madina Xayrullo qizi	
FISKAL SIYOSATDA MAHALLIY BYUDJETLAR MUSTAQILLIGINI OSHIRISHNING MOLIYAVIY INSTRUMENTLARI	765
Muxitdinov Sidikxo'ja Akobirxo'ja o'g'li	
TRANSFORMATSIYALASH JARAYONIDA TIJORAT BANKLARI KREDITLASH AMALIYOTINING XORIIY TAJRIBASI.....	771
Jabbarov Nodir Umirovich	
AKSIZ SOLINISHNING IJTIMOIIY-IQTISODIY TA'SIRI	775
Abdulxayeva Shaxnoza Muxammadiyevna	
O'ZBEKISTONDA QISHLOQ XO'JALIGINING IQTISODIY-STATISTIK TAHLILI VA UNI RIVOJLANTIRISH ISTIQBOLLARI	781
Shavkat Djumaniyazov	
EKISHDA CHIGITNI BIR XIL TARQATISH VA OPTIMALLASHTIRISH USULLARI.....	787
Imomov Shavkat Jaxonovich, Nuritov Ikrom Rajabovich, Babamuradov Anvar Baxtiyorovich	
KICHIK BIZNES VA XUSUSIY TADBIRKORLIKDA KOMPLEKS IQTISODIY TAHLIL TIZIMINI JORIY ETISH	790
Akbarov Akramjon Ibroximjonovich	
INNOVATION FAOLIYAT XARAJATLARINING BUXGALTYERIYA HISOB VA AUDITINI TAKOMILLASHTIRISH.....	793
Mustafoev Akbar Mustafo o'g'li	
INTELLIGENT SYSTEM FOR MONITORING AND MANAGEMENT OF THE VEGETABLE OIL REFINING PROCESS	798
Ortiqov Elbek Elmirza o'g'li	
O'ZBEKISTONDA KREATIV INDUSTRIYA VA EVENT-MENEJMENTNING HUQUQIY-ME'YORIY ASOSLARI.....	806
Shaxabatdin Maxamatdinov Isak uli	

РОЛЬ И РАЗВИТИЕ ТРАНСПОРТНОЙ ИНФРАСТРУКТУРЫ В ТОРГОВЫХ ОТНОШЕНИЯХ МЕЖДУ УЗБЕКИСТАНОМ И КИТАЕМ.....	812
Wang Jianhong, Норов Улугбек Ирискулович	
FARMATSEVTIKA KORXONALARIDA YORDAMCHI ISHLAB CHIQARISH JARAYONLARI HISOB VA YORDAMCHI MAHSULOTLAR TANNARXINI ANIQLASHNING O'ZIGA XOS JIHATLARI	816
Xudaynazarova Dilnoza Gafurovna	
XO'JALIK YURITUVCHI SUBYEKTLARNING ASOSIY IQTISODIY KO'RSATKICHLARINI STRATEGIK BOSHQARUV HISOB DOIRASIDA SHAKLLANTIRISH VA ULARNING HOLATINI TAHLIL QILISH	821
Hamroyeva Zuhra Amiral qizi	
К ВОПРОСУ РАСЧЕТА МОЩНОСТИ, НЕОБХОДИМОЙ ДЛЯ РАЗОГРЕВА КРОМОК ТРУБНОЙ ЗАГОТОВКИ ДО ТЕМПЕРАТУРЫ СВАРКИ	825
Заиркулов Элёр Ёкубжон ўғли	
TEKNOLOGIK JARAYONLARNI BOSHQARISHNING AVTOMATLASHTIRILGAN TIZIMLARI	830
Bekishev Allabergen Yergashevich, Hamadulloyev Diyorbek Hasanboy o'g'li	
ESG (ENVIRONMENTAL, SOCIAL AND GOVERNANCE) TAMOIYLLARINING IQTISODIY RIVOJLANISH VA KORPORATIV FAOLIYATGA TA'SIRI: MAKRO VA MIKRO DARAJADAGI TAHLIL	834
Murtozayev Sardorbek Abdijalil o'g'li	
TESTING THE STATISTICAL SIGNIFICANCE OF DYNAMIC MODELS IN ECONOMICS	838
Muradov Rustamjon Sobitkhonovich	
REAL IQTISODIY DAVRLAR NAZARIYASI VA UNDAN MAKROIQTISODIY TADQIQOTLARDA FOYDALANISH.....	843
Rustamov Narzillo Istamovich	

REAL IQTISODIY DAVRLAR NAZARIYASI VA UNDAN MAKROIQTISODIY TADQIQOTLARDA FOYDALANISH

Rustamov Narzillo Istamovich

Toshkent amaliy fanlar universiteti

Tarmoqlar iqtisodiyoti va buxgalteriyasi kafedrası mudiri, i.f.f.d. (PhD), dotsent

Annotatsiya. Ushbu maqolada real iqtisodiy davrlar nazariyasining mohiyati va unga doir asosiy ilmiy qarashlar tahlil qilinadi. Shuningdek, makroiqtisodiy muvozanatga erishish jarayonida vujudga keladigan iqtisodiy vaziyatlar yoritilib, real iqtisodiy davrlarning iqtisodiy tebranishlar va makroiqtisodiy barqarorlikka ta'siri baholanadi. Tadqiqot davomida texnologik almashinish, ish haqi tizimi hamda iqtisodiyotga davlatning aralashuvi bilan bog'liq masalalar muhokama qilinib, ular yuzasidan ilmiy xulosalar berilgan.

Kalit so'zlar: real iqtisodiy davrlar nazariyasi, makroiqtisodiy muvozanat, Keyns nazariyasi, iqtisodiy tebranishlar, texnologik almashinish, ish haqi tizimi, iqtisodiyotga davlatning aralashuvi, makroiqtisodiy barqarorlik.

Abstract. This article examines the essence of the Real Business Cycle (RBC) theory and reviews the main scholarly perspectives related to it. The study analyzes the economic conditions that arise in the process of achieving macroeconomic equilibrium and evaluates the impact of real business cycles on economic fluctuations and macroeconomic stability. Particular attention is paid to issues such as technological change, wage systems, and the role of government intervention in the economy, based on which relevant conclusions are drawn.

Keywords: real business cycle theory, macroeconomic equilibrium, Keynesian theory, economic fluctuations, technological change, wage system, government intervention in the economy, macroeconomic stability.

Аннотация. В статье раскрывается сущность теории реальных экономических циклов и анализируются основные научные подходы к данной теории. Рассматриваются экономические ситуации, возникающие в процессе достижения макроэкономического равновесия, а также оценивается влияние реальных экономических циклов на экономические колебания и макроэкономическую стабильность. В ходе исследования анализируются вопросы технологических изменений, системы заработной платы и степени государственного вмешательства в экономику, по результатам чего сформулированы соответствующие выводы.

Ключевые слова: теория реальных экономических циклов, макроэкономическое равновесие, кейнсианская теория, экономические колебания, технологические изменения, система заработной платы, государственное вмешательство в экономику, макроэкономическая стабильность.

KIRISH

Makroiqtisodiy muvozanatni ta'minlash iqtisodiyotning asosiy maqsadlaridan biri hisoblanadi. Makroiqtisodiy muvozanat muammosi jamiyatda barcha manfaatdor tomonlarni qoniqtiradigan tanlov muammosi sifatida namoyon bo'ladi. Unda cheklangan ishlab chiqarish resurslaridan foydalanib turli mahsulotlarni ishlab chiqarish hamda ushbu mahsulotlarni jamiyatning turli a'zolari o'rtasida taqsimlash o'rtasidagi muvozanat vujudga keladi.

O'zbekistonda amalga oshirilayotgan iqtisodiy islohotlarning asosiy maqsadi mamlakatda makroiqtisodiy barqarorlikni ta'minlashga qaratilgan. Xususan, "O'zbekiston-2030" strategiyasida "makroiqtisodiy barqarorlik hamda iqtisodiy rivojlanishni zarur darajadagi resurslar bilan ta'minlash" [1] ustuvor vazifa sifatida belgilangan bo'lib, uni amalga oshirish yuzasidan tizimli islohotlar olib borilmoqda.

Makroiqtisodiyotda muvozanatni ta'minlash masalasi, avvalo, taniqli ingliz iqtisodchisi Jon Maynard Keyns nomi bilan bog'liqdir. U o'zining mashhur "Ish bilan bandlik, foiz va pulning umumiy nazariyasi" asarida makroiqtisodiy muvozanatga erishish masalasini ilmiy jihatdan birinchi bo'lib asoslab bergan [2].

Mamlakatlarning iqtisodiy rivojlanish tarixini o'rganish shuni ko'rsatadiki, ularning hech biri uzoq muddat davomida bir tekis rivojlanmagan. Aksincha, barcha mamlakatlar uchun iqtisodiy rivojlanishning davriyligi xosdir. Bu holat iqtisodiyotning davrlar asosida rivojlanishini aks ettiradi. Shu sababli, makroiqtisodiy barqarorlikka

erishish masalalarini tadqiq etishda iqtisodiy davrlar qonuniyatlarini chuqur o'rganish muhim ilmiy va amaliy ahamiyat kasb etadi.

MAVZUGA OID ADABIYOTLAR SHARHI

Keyns real iqtisodiy davrlar bilan bog'liq qarashlarida, ayniqsa, turg'unlik davrida qisqa muddatli oraliqda yuqori iqtisodiy natijalarga qanday erishish mumkinligi masalasiga alohida e'tibor qaratadi. Keynsning fikriga ko'ra, yalpi talab doimo iqtisodiyotning potentsial ishlab chiqarish hajmiga teng bo'lishi shart emas, aksincha, unga bir qator omillar ta'sir ko'rsatadi. Jumladan, ishlab chiqarish hajmi, bandlik darajasi, inflyatsiya va boshqa makroiqtisodiy ko'rsatkichlar yalpi talab shakllanishida muhim rol o'ynaydi [3].

Ishlab chiqarish, bandlik va inflyatsiya darajasining davriy tebranishlari iqtisodiy davrlar deb ataladi. Ayrim iqtisodiy davrlar boshqalaridan o'tish bosqichlarining davomiyligi va faolligi bilan farqlanadi [4].

Keynsning ta'kidlashicha, daromad va mahsulot ishlab chiqarish hajmi bandlik darajasiga bevosita bog'liq. Bandlik darajasi esa uchta asosiy omil bilan belgilanadi: kapitalning yuqori samaradorligi, foiz stavkasi va iste'molga chegaraviy moyillik. Qisqa muddatli oraliqda foiz stavkasi hamda iste'molga chegaraviy moyillik nisbatan barqaror bo'lishi mumkin. Shu sababli, bandlik darajasidagi tebranishlar asosan kapitalning yuqori samaradorligi darajasidagi o'zgarishlar bilan izohlanadi [5].

Keyns nazariyasiga ko'ra, iqtisodiy davrlar quyidagi ketma-ketlikda rivojlanadi: ko'tarilish davrida kapitalning yuqori samaradorligi kuzatiladi, tadbirkorlar optimistik kayfiyatda bo'ladi, investitsiyalar jadal sur'atlarda o'sadi, bandlik darajasi yuqori bo'ladi va daromadlar ko'payadi. Bu jarayonda investitsiyalarning har bir qo'shimcha birligi daromadning yanada ortishiga olib keladi.

Biroq davr oxiriga kelib kapitalning yuqori samaradorlik darajasi quyidagi ikki asosiy sababga ko'ra pasaya boshlaydi [6]:

I) yangi asosiy vositalar, materiallar va ishchi kuchiga bo'lgan xarajatlarning ortishi natijasida ishlab chiqarish tannarxining oshishi;

II) bozorga chiqarilgan ortiqcha mahsulot tufayli foydaning kutilgan darajadan past bo'lishi.

Real iqtisodiy davrlar nazariyasi quyidagi asosiy farazlarga tayanadi:

1. iqtisodiyot uzoq muddatda to'la bandlik sharoitida makroiqtisodiy muvozanatni ta'minlaydigan darajada moslashuvchan bo'ladi va narxlar raqobatbardosh shakllanadi;

2. iqtisodiy agentlar prognozlarni oqilona shakllantiradi, axborot assimetriyasi mavjud bo'lmaydi;

3. yalpi ishlab chiqarishdagi tebranishlar asosan texnologik o'zgarishlar bilan bog'liq bo'lib, turli mexanizmlar boshlang'ich impulslarning ta'sirini iqtisodiyot bo'ylab tarqatadi;

4. mehnat va bo'sh vaqt o'zaro almashib boradi, pasayish davrida yuzaga keladigan ishsizlik ixtiyoriy xususiyatga ega bo'lib, uzoq muddatda iqtisodiy resurslarning to'la bandligi saqlanib qoladi [7].

Keyns o'z asarlarida ilgari surgan g'oyalarni klassik iqtisodiyot ta'limotida mavjud bo'lgan qarashlarga qarama-qarshi qo'yadi. Keynsning iqtisodiy qarashlari Buyuk depressiya davridan so'ng, Ikkinchi jahon urushi hamda urushdan keyingi iqtisodiy o'sish bosqichida (1945-1973-yillar) rivojlangan mamlakatlarda asosiy iqtisodiy model sifatida qo'llanilgan. Biroq 1970-yillardagi neft inqirozlari va stagflyatsiya jarayonlaridan keyin ma'lum vaqt davomida o'z ahamiyatini yo'qota boshladi. 2007-2008-yillardagi global moliyaviy inqiroz esa Keyns g'oyalarining yangi keynschilik yo'nalishi sifatida qayta tiklanishiga turtki bo'ldi.

Keynsning iqtisodiy davrlar haqidagi qarashlariga ko'ra, yalpi talabning beqarorligi sababli bozor iqtisodiyoti ko'pincha iqtisodiy pasayish (talab yetarli bo'lmaganda) yoki inflyatsiya (talab ortiqcha bo'lganda) kabi samarasiz makroiqtisodiy holatlarga duch keladi. Ushbu salbiy holatlarni iqtisodiy siyosat choralari qo'llash orqali yumshatish mumkin. Xususan, markaziy bankning pul-kredit siyosati hamda hukumat tomonidan amalga oshiriladigan fiskal siyosat choralari turli iqtisodiy davrlarda ishlab chiqarish hajmini barqarorlashtirishdagi roli muhim hisoblanadi.

Real iqtisodiy davrlar nazariyasi bo'yicha Keynsdan tashqari boshqa olimlar ham o'z qarashlarini bildirganlar. Jumladan, Pooja Mehta ushbu nazariya yuzasidan quyidagi fikrlarni ilgari suradi: real iqtisodiy davrlar nazariyasiga ko'ra, iqtisodiyot texnologik tebranishlarni boshdan kechiradi va bunday tebranishlar ishlab chiqarish hamda bandlik darajasining o'zgarishiga olib keladi. Texnologiyalar takomillashganda iqtisodiyot bir xil resurslar bilan ko'proq mahsulot ishlab chiqarishga erishadi, bu esa bandlikning oshishiga xizmat qiladi. Aksincha, texnologiyalar eskirganda ishlab chiqarish va bandlik darajasi pasayadi, natijada umumiy ishlab chiqarish hajmi qisqaradi [8].

Real iqtisodiy davrlar nazariyasiga doir qarashlarni Robert Solou ham ilgari surgan. Uning yondashuvida neoklassik iqtisodiy o'sish modellari, moslashuvchan narxlar hamda iste'molchilar, firmalar va davlatning umumiy makroiqtisodiy muvozanati asos qilib olinadi. Solou modelida real iqtisodiy davrlar yalpi talab va yalpi taklif muvozanati orqali izohlanadi [9].

Shuningdek, G.W. Stadler tomonidan 1994-yilda yozilgan “Real iqtisodiy davrlar” nomli maqolada ham mazkur nazariya yuzasidan umumiy munozaralar yoritilgan [10]. Unda real iqtisodiy davrlardagi texnologik o'zgarishlar iqtisodiyot uchun samarali va tabiiy jarayon sifatida talqin qilinadi. Ushbu nazariyadagi ko'plab modellar bozor nomukammalliklarini inkor etib, “ko'rinmas qo'l” mexanizmi iqtisodiy resurslarni maqbul taqsimlashga olib keladi, degan xulosaga tayanadi. Iqtisodiy tebranishlar haqidagi ushbu turli yondashuvlar ilmiy doiralarda hanuzgacha qizg'in munozaralarga sabab bo'lib kelmoqda.

TADQIQOT METODOLOGIYASI

Iqtisodiy tebranishlarga olib keladigan texnologik siljishlarning tarqalish mexanizmini tushuntirish uchun R.Solou modelida o'zgartirilgan ishlab chiqarish funktsiyasidan foydalanildi:

$$Y_t = A_t F(K_t; L_t, E_t) \quad (1)$$

bu yerda:

A_t - texnologik siljishlarning ishlab chiqarish jarayoniga ta'sirini ko'rsatuvchi parametrlar;

K_t - bu kapitalning miqdori;

L_t, E_t - doimiy samaradorlik va mehnat resurslari hajmi.

Texnologiyadagi o'zgarishlarning yo'qligi $A_t = 1$ bilan tavsiflanadi; ijobiy texnologik siljishlar $A_t > 1$ bilan; texnologik pasayishlar $A_t < 1$ bilan ifodalanadi.

Yuqoridagilar asosida R.Solou modelining asosiy dinamik tenglamasi shakllantirildi:

$$\Delta k = s A f(k) - (n + g + \delta) k \quad (2)$$

Ushbu holat texnologik siljishlarning reaksiyasiga nisbatan kapital-ishchi kuchi o'zgarishining doimiyligini aks ettiradi.

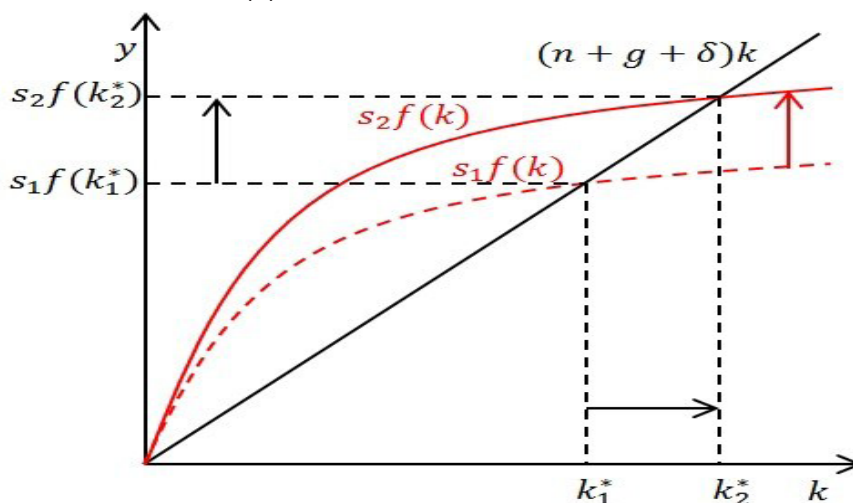
Texnologik taraqqiyot A_t parametrining ortishi natijasida ishlab chiqarish funktsiyasining o'zgarishiga olib keladi. Buning oqibatida muvozanat kapital-ishchi kuchi koeffitsienti (k) oshadi. A_1 dan A_2 gacha bo'lgan texnologik siljishni ifodalovchi parametrning o'sishi ishlab chiqarish funktsiyasini shunday o'zgartiradi, dastlabki muvozanat holatida (kapital-ishchi kuchi nisbatining k_1^* darajasida) amaldagi investitsiyalar zarur darajadan ortiq bo'lib qoladi. Natijada kapital-ishchi kuchi nisbatining o'sish jarayoni boshlanadi.

Iqtisodiyot kapital-ishchi kuchi nisbatining yangi darajasiga mos keladigan yangi muvozanat holatiga o'tishi bilan yalpi ichki mahsulot (Y) hajmining o'sishi dastlabki muvozanat holatiga nisbatan tezroq amalga oshadi.

Mazkur holat texnologik o'zgarishlar vaqtinchalik xususiyatga ega bo'lgan taqdirda ham kuzatiladi. Faraz qilaylik, texnologik o'zgarishlar vaqtinchalik bo'lib, A parametri yana avvalgi A_1 darajasiga qaytdi. Kapital-ishchi kuchining optimal darajasi yana $k = k_1^*$ ga qaytishiga qaramay, ishlab chiqarish darhol avvalgi tendensiyaga qayta olmaydi. Buning sababi shundaki, iqtisodiy agentlar oqilona qarorlar qabul qilib, ishlab chiqarish hajmi oshgan sharoitda resurslarni tejashga intiladilar.

Ma'lumki, ushbu davrda uy xo'jaliklarining daromadlari iste'mol (C) va jamg'arma (S) o'rtasida taqsimlanadi:

$$Y_t = C_t + S_t \quad (3)$$

1-rasm. Solou modelidagi ijobiy texnologik siljish

Neoklassik nazariyalarga ko'ra, moliya bozorida uy xo'jaliklarining barcha jamg'armalari firmalar tomonidan investitsiyalarga aylantiriladi va kelajakda kapital miqdorini ko'paytiradi $t + 1$:

$$K_{t+1} = S_t + (1 + \delta)K_t \quad (4)$$

bu yerda:

K_{t+1} - kelajak davrning asosiy kapitali;

S_t - kapitalni yo'qotilish (amortizatsiya) darajasi;

K_t - bu davrdagi asosiy kapital.

Jamgarmaning o'sishi firmalarning kapitalini ko'paytiradi, shuning uchun texnologiyani takomillashtirish samarasi texnologik rivojlanish darajasi avvalgi darajasiga qaytganidan keyin ham davom etadi.

TAHLIL VA NATIJALAR

Real iqtisodiy davrlar nazariyasining markazida to'rtta asosiy masala yotadi:

- texnologik siljishlar;
- ishsizlik darajasining o'zgarishi;
- pulning betarafligi (neytralligi);
- ish haqi va narxlarning moslashuvchanligi.

Real iqtisodiy davrlar nazariyasi iqtisodiyot davriy tebranishlarni boshdan kechiradi va bu tebranishlar, avvalo, texnologik o'zgarishlar bilan bog'liq, degan farazga asoslanadi. Texnologiyadagi bunday tebranishlar ishlab chiqarish hajmi va bandlik darajasining o'zgarishiga olib keladi. Mavjud ishlab chiqarish texnologiyalari takomillashganda, iqtisodiyot bir xil resurslar bilan ko'proq mahsulot ishlab chiqarish imkoniyatiga ega bo'ladi. Texnologik yangilanishlar natijasida vaqtincha ishchi kuchi bilan almashish jarayonlari kuchayib, bandlik darajasi oshadi.

Real iqtisodiy davrlar nazariyasida tez-tez uchraydigan iqtisodiy pasayishlar texnologiyaning pasayish davri sifatida talqin qilinadi. Ushbu yondashuvga ko'ra, ishlab chiqarish va bandlik darajasi mavjud ishlab chiqarish texnologiyalarining yomonlashuvi sababli qisqaradi, bu esa umumiy ishlab chiqarish hajmining kamayishiga olib keladi.

Real iqtisodiy davrlar nazariyasiga ko'ra, bandlikdagi o'zgarishlar asosan aholining ishlashga bo'lgan istagi va mehnat taklifi hajmidagi o'zgarishlarni aks ettiradi. Nazariyada mehnat bozori doimo muvozanatda bo'ladi, ya'ni ma'lum bir ish haqi stavkasida ishlashni istagan har bir kishi ish topishi mumkin, deb faraz qilinadi. Bandlik darajasidagi tebranishlar ish haqi va foiz stavkalaridagi o'zgarishlar ta'sirida vaqtincha mehnatni almashtirish jarayonlari bilan izohlanadi.

Iqtisodiy pasayish davrida ishsizlik darajasining yuqori bo'lishi mehnat bozorining nomukammalligini anglatmaydi. Aksincha, agar odamlar pasayish davrida ishlamaslikni ixtiyoriy ravishda tanlasalar, ular nazariya nuqtayi nazaridan majburiy ishsiz hisoblanmaydi. Shu bois, ishsizlik darajasining oshishi vaqtincha ish joyini almashtirish jarayonlarining kuchayganini bildiradi.

Real iqtisodiy davrlar nazariyasida pul betaraf, ya'ni neytral, deb qaraladi. Bu esa pul-kredit siyosati ishlab chiqarish hajmi va bandlik kabi real iqtisodiy ko'rsatkichlarga bevosita ta'sir ko'rsatmaydi, degan ma'noni anglatadi. Pulning betarafligi ushbu nazariyaning eng muhim va ayni paytda eng bahsli jihatlaridan biri hisoblanadi.

Mazkur nazariya tarafdorlarining ta'kidlashicha, tanqidchilar pul va daromad o'rtasidagi bog'liqlikda sabab-oqibat munosabatini noto'g'ri talqin qiladilar. Ular pul massasini endogen deb hisoblaydi, ya'ni ishlab chiqarishdagi tebranishlar pul massasining o'zgarishiga olib keladi. Masalan, ijobiy texnologik siljishlar natijasida ishlab chiqarish hajmi oshganda, iqtisodiyotda pulga bo'lgan talab ham ortadi. Markaziy bank ushbu talabni qondirish uchun pul taklifini kengaytirishi mumkin. Shu sababli, pul massasining iqtisodiy faollikka bo'lgan bunday javobi pulning neytral emasligi haqidagi xulosaga noto'g'ri olib keladi, deb hisoblanadi.

Real iqtisodiy davrlar nazariyasi ish haqi va narxlar bozordagi o'zgarishlarga tez va erkin moslashadi, degan taxminga asoslanadi. Nazariya tarafdorlari ish haqi va narxlarning moslashuvchanligi iqtisodiy tebranishlarni tushuntirishda hal qiluvchi omil emas, deb hisoblaydilar. Ularning fikricha, moslashuvchan narxlar yondashuvi metodologik jihatdan afzal bo'lib, mikroiqtisodiy nazariyani makroiqtisodiy tahlil bilan chambarchas bog'lash imkonini beradi.

Ma'lumki, mikroiqtisodiy tahlillarning aksariyati narxlar talab va taklifni muvozanatlashtirish uchun tezda moslashadi, degan farazga tayanadi. Shu sababli, real iqtisodiy davrlar nazariyasi tarafdorlari makroiqtisodiy tahlillar ham aynan shu metodologik yondashuvga asoslanishi lozim, deb hisoblaydilar.

XULOSA VA TAKLIFLAR

Real iqtisodiy davrlar nazariyasi g'oyalarini tasvirlashda qo'llaniladigan sodda modellarga asoslanib, quyidagi xulosalarni chiqarish mumkin:

- real ish haqi darajasining o'zgarishi davriy xususiyatga ega bo'ladi;
- bandlikning oshishi yoki real foiz stavkalarining pasayishi natijasida ijobiy davriy tebranishlar kuzatiladi; ijobiy texnologik o'zgarishlar, hech bo'lmaganda, bandlik darajasining pasayishiga olib kelmaydi;
- foiz stavkalarining dinamikasi va ularning asosiy real ko'rsatkichlarga ta'sir darajasiga qarab davriy tebranishlar turlicha namoyon bo'lishi mumkin, ayrim holatlarda foiz stavkalari nisbatan barqaror darajada saqlanib qoladi;
- uy xo'jaliklari iste'mol xarajatlarining ortishi boylik samarasi yoki real foiz stavkasi samarasi orqali davriy tebranishlarning yuzaga kelishiga sabab bo'ladi;
- firmalarning investitsiya xarajatlari real foiz stavkasining pasayishi yoki texnologik taraqqiyot natijasida kapitalning chegaraviy mahsuldorligi oshishi hisobiga doimiy ravishda davriy o'zgarib turadi.

Real iqtisodiy davrlar nazariyasi tarafdorlari iqtisodiy faoliyatdagi qisqa muddatli tebranishlarni uzoq muddatli muvozanat sharoitiga xos bo'lgan mutlaqo tabiiy jarayon sifatida baholaydilar. Texnologik o'zgarishlarda tasodifiy omillar ta'sir ko'rsatgan taqdirda, iqtisodiy davrlar vujudga keladi. Shu nuqtayi nazardan, barqarorlashtirish siyosatini amalga oshirish mantiqan to'g'ri emas, deb hisoblanadi.

Mazkur nazariya tarafdorlari byudjet-soliq siyosatidagi o'zgarishlarni ishbilarmonlik faolligi tebranishlariga olib keluvchi omillar sifatida talqin qiladilar, ya'ni ularni texnologik siljishlarga o'xshash jarayonlar deb baholaydilar. Real iqtisodiy davrlar nazariyasiga ko'ra, davlatning iqtisodiyotga aralashuvi yuqori soliq yuklamasi va inflyatsiya orqali umumiy iqtisodiy xarajatlarni minimallashtirish maqsadida mavjud pul-kredit hamda soliq-byudjet siyosati doirasida cheklanishi lozim.

Tadbirkorlik faoliyatini rag'batlantirish, iqtisodiyotni barqarorlashtirish yoki aksincha, uni cheklash maqsadida soliq-byudjet siyosatidan foydalanish iqtisodiyotdagi davriy tebranishlarni kuchaytiruvchi real ta'sirlardan biri sifatida baholanadi. Bu holat hukumatning real islohotchi rolini inkor etadi, deb qaraladi. Natijada, bunday siyosatni amalga oshirish nafaqat uzoq muddatda, balki qisqa muddatda ham samarasiz bo'lib qolishi mumkin.

Real iqtisodiy davrlar nazariyasi tarafdorlari ish haqi va narxlarning yuqori elastikligiga ishonadilar hamda pul-kredit siyosatidan iqtisodiyotni barqarorlashtirish vositasi sifatida foydalanishni maqsadga muvofiq emas, deb hisoblaydilar. Ularning fikricha, narxlarning o'zgaruvchanligi bozor nomukammalligining bir ko'rinishi bo'lib, davlat siyosati natijasida iqtisodiy foyda olish imkoniyatlarini sun'iy ravishda yuzaga keltiradi.

Umuman olganda, real iqtisodiy davrlar nazariyasi tarafdorlari hukumatning iqtisodiyotni barqarorlashtirish imkoniyatlari cheklangan, degan xulosaga keladilar. Ular iqtisodiy davrlarni iqtisodiyotning texnologik o'zgarishlarga samarali va tabiiy javobi sifatida baholaydilar. Ushbu nazariyaning ko'plab modellari bozor nomukammalliklarini inkor etib, "ko'rinmas qo'l" mexanizmi iqtisodiy resurslarni maqbul taqsimlashga yo'naltiradi, degan g'oyaga asoslanadi. Iqtisodiy tebranishlar haqidagi ushbu turli qarashlar ilmiy doiralarda tez-tez uchraydi va qizg'in munozaralarga sabab bo'ladi. Aynan mana shunday munozaralar makroiqtisodiyotni yanada chuqur va qiziqarli ilmiy soha sifatida rivojlantiradi.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati

1. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2023-yil 11-sentyabrdagi "O'zbekiston-2030" strategiyasi to'g'risida PF-158-son Farmoni. <https://lex.uz/ru/docs/6600413>
2. Кейнес Ж.М. Общая теория занятости, процента и денег. Москва, 2008.
3. Blanchard O. Macroeconomics. 8th ed. Pearson, 2020. 576 p. ISBN 978-0134897899.
4. Mankiw N.G. Macroeconomics. 8th ed. New York: Worth Publishers, 2013. 286 p.
5. Djumayev Z.A. Makroiqtisodiyot: o'quv qo'llanma. Toshkent: "Innovatsion rivojlanish" nashriyot-matbaa uyi, 2018. 300 b.
6. Keynesian Economics // Economics Help. 2020. <https://www.economicshelp.org>
7. Bortz P.G. Keynes's Theories of the Business Cycle: Evolution and Contemporary Relevance. Working Paper No. 986, 2021.
8. Mehta P. Theory of Real Business Cycles and Economic Fluctuation. 2017.
9. Solow R.M. Technical change and the aggregate production function. The Review of Economics and Statistics, 1957, Vol. 39, No. 3, pp. 312-320.
10. Stadler G.W. Real business cycles. Journal of Economic Literature, 1994.

muhandislik **& iqtisodiyot**

ijtimoiy-iqtisodiy, innovatsion texnik,
fan va ta'limga oid ilmiy-amaliy jurnal

Ingliz tili muharriri: Feruz Hakimov

Musahhih: Zokir Alibekov

Sahifalovchi va dizayner: Iskandar Islomov

2025. № 12

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Muhandislik va iqtisodiyot" jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma'sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelamasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

"Muhandislik va iqtisodiyot" jurnali 26.06.2023-yildan
O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi
Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan
№S-5669245 reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.
Litsenziya raqami: №095310.

**Manzilimiz: Toshkent shahri Yunusobod
tumani 15-mavze 19-uy**

+998 93 718 40 07

<https://muhandislik-iqtisodiyot.uz/index.php/journal>

t.me/yait_2100